

Nr 272.

Av herr **Hansson** i Örebro, *angående ändring i visst avseende av lagen om förbud i vissa fall mot värnpliktigs skiljande från tjänst eller arbete.*

Frågan om skyldighet för arbetsgivare att återtaga arbetare, som fullgjort värnpliktstjänstgöring, har vid upprepade tillfällen och med växlande resultat varit föremål för riksdagens behandling. Sedan i och med fjolårsbeslutet i försvarsfrågan en ej oväsentlig ökning av värnpliktstiden företagits, synes det motiverat att spørsmålet tages under förnyad omprövning. Enligt lag den 16 oktober 1914 må värnpliktig ej skiljas från anställning i anledning därav, att han har att fullgöra i värnpliktslagen stadgad övning om högst 60 dagar eller mobiliseringsövning, som kan bli föreskriven i särskild lag. Detta stadgande skall dock ej gälla, om den värnpliktige vid anställandet avsiktligt bibragt arbetsgivaren en oriktig uppfattning om sina värnpliktsförhållanden. Värnpliktig, som lider skada genom att arbetsgivare ej följer lagbestämmelsen, är berättigad till ersättning av denne. Avtal, som strider mot lagens bestämmelser, är ogiltigt.

I likhet med vad lagutskottet anförde i sitt utlåtande i anledning av motioner vid 1916 års riksdag, synes det undertecknad mindre följdriktigt att då principen om värnpliktigs rätt till bibehållande av anställning vunnit statsmakternas godkännande, sådan rätt förvägras värnpliktig som underkastas den redan i och för sig kännbara uppoffring, genomgåendet av rekrytskola eller annan längre tjänstgöring innebär, men medgives den, som fullgjort vapenövning om högst 60 dagar. Den förres uppoffring är ju större.

Även om i vissa fall ett återtagande av arbetaren skulle kunna anses som en uppoffring för arbetsgivaren, får väl härvidlag anses för honom förefigga en medborgerlig skyldighet, lika väl som det för arbetaren rör sig om en medborgerlig plikt. Vid avtalsförhandlingar har också från arbetsgivaresidan vid upprepade tillfällen medgivits att kravet ej är obilligt, men att man i avtalstexten ej sträcker sig längre än vad lagen stadgar. Från militärt håll vitsordas också den psykiska depressionen hos många värnpliktiga, till följd av möjligheten eller vissheten att vid en lång vapenövnings slut stå utan arbete.

De eventuella möjligheter att kringgå en lagbestämmelse med större räck-

vidd än den nu gällande, som vid föregående tillfällen ansetts tala emot en ändring, få enligt mitt förmenande ej avhålla statsmakterna att visa sin goda vilja mot dem, vars värnkraft tages i anspråk.

Jag tillåter mig därför hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville för riksdagen framlägga förslag till sådan ändring av lagen den 16 oktober 1914 om förbud i vissa fall mot värnpliktigs skiljande från tjänst eller arbete, att den i lagen nu stadgade begränsningen till övning om högst 60 dagar borttages.

Stockholm den 23 januari 1937.

Gust. Hansson.
